

Preek over Zondag 46

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Lb. 460:1,2,3

Schuldbelijdenis (met zelfbeproeving) en genadeverkondiging

Zingen: Ps. 25:1,5

Gebed om de verlichting met de Heilige Geest

Schriftlezing: Jesaja 63:7 – 64:11

Zingen: Ps. 123:1,2

Tekst: Zondag 46

Preek

Zingen: Ps. 103:1,2,5

De Tien Woorden

Zingen: Ps. 25:6,7

Gebed

Collecte

Zingen: Gez. 146:1,2,3

Zegen

Gehouden te: Baflo, 01-09-13 (9.30 u.)

Thema: Jezus zegt: "Roep Vader aan."

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Onze Vader?

Is God altijd al Vader of wordt Hij het pas, als Jezus Christus op aarde gekomen is? Wat vindt u? Wat zou u zeggen? Of vindt u dit een verkeerd dilemma?

U hebt gelijk, het is niet of – of, maar en – en. De Bijbel spreekt hier, zoals vaker met twee woorden. En onze belijdenis volgt daarin.

God is een eeuwige Vader, zegt u terecht. En u noemt zondag 9 van de Heidelbergse Catechismus. *"Wat gelooft u, wanneer u zegt: Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper van de hemel en de aarde? Dat de eeuwige Vader van onze Heer Jezus Christus, die, om zijn zoon Christus mijn God en mijn Vader is."* (vr/antw. 26)

Wij geloven dus in de eeuwige Vader van onze Heer Jezus Christus.

Ik zet hiernaast het begin van de tweede zin uit antwoord 120: *"God is immers door Christus onze Vader geworden ..."* Dat veronderstelt op zijn minst het begin van een proces van wording. Kennelijk was God eerst niet onze Vader, maar is Hij het door Christus voor ons geworden. Onze Vader dus.

Dat ligt er niet aan dat God veranderd is, dat Hij iemand anders geworden is voor ons. De verandering in positie ligt eerder aan onze kant. Wij, mensen waren veranderd in onze relatie tot God, vanwege onze zonde en opstand. En door Christus veranderen wij opnieuw.

God is Vader. En door Christus wordt God onze Vader. Johannes zegt het in hoofdstuk 1 van zijn evangelieboek van de andere kant:

"Wie hem wel ontvingen en in zijn naam geloven, heeft hij het voorrecht gegeven om kinderen van God te worden. Zij zijn niet op natuurlijke wijze geboren, niet uit lichamelijk verlangen of uit de wil van een man, maar uit God." (Joh. 1:12,13)

Christus geeft de mensen, die in zijn naam geloven, het voorrecht om kinderen van God te worden. Dat is hetzelfde als wanneer ons leerboek zegt: "God is door Christus onze Vader geworden....."

God is Vader, eeuwig Vader. En: God wordt door Christus onze Vader. Allebei gelden. Maar wel: zonder Christus is God geen Vader voor ons. Onze geloofsband met Christus is ook in dit opzicht doorslaggevend.

Christus in het midden. Buiten Hem om geen relatie met God. Om zijn Zoon Christus is God mijn Vader.

Dat was bij voorbaat al zo voor Gods volk in het Oude Testament. Ongenoemd maar wel beloofd was Christus ook toen al de band tussen God en zijn volk.

Het is waar, de vadersnaam komen we relatief weinig tegen in het Oude Testament. Toch is die naam in het Nieuwe Testament niet echt helemaal nieuw. Jezus is daar niet de uitvinder van is.

Op wezenlijke plaatsen in het Oude Testament maakt God zich aan Israël bekend als hun Vader. En wordt Hij door gelovige bidders ook aangeropen als Vader. Soms zelfs heel emotioneel, zoals in het gebed uit Jesaja 63 en 64.

Dat is een gebed van de profeet, dat door de Heilige Geest ook voor ons een duidelijk leermoment heeft. Jezus is niet onze enige gebedsleraar in de Bijbel, wel de beste en de meest bijzondere. Hij, de Zoon van God zelf. Wie kan ons beter leren 'Vader' te zeggen dan Hij?

Jezus zegt: "Roep Vader aan."

Want Hij heeft je lief; Hij beschermt je; Hij vormt je.

2. Vader heeft je lief.

Wat zeg je tegen je vader, als je hem roept, jongens en meisjes? "Papa, papa!" denk ik. Dat zal het meeste voorkomen. "Hé paps." Dat kan ook, maar dat vind ik meer iets voor meisjes. Of: "Zeg, pa, zullen we..." Dat past in de mond van zonen en schoonzonen. Het klinkt meer kameraadschappelijk.

Je kunt natuurlijk ook 'Vader, vader!' roepen. Dat hoor je niet zo veel.

Het is maar net wat je gewend bent en hoe je als ouders het je kinderen aanleert. En vader luistert wel, als zijn kind hem roept, of dat nu is met 'papa' of met 'vader'. Dat mag je hopen in elk geval. Een goede vader luistert en reageert als hij wordt aangesproken en geroepen. Ik zou bijna zeggen: aangeropen.

Maar dat woord gebruiken we alleen als het om God gaat. God die wij als Vader mogen aanroepen. Moeten aanroepen zelfs. Want dat is een opdracht van de Heer Jezus aan zijn leerlingen. De catechismus neemt dat mee in vraag 120: "*Waarom heeft Christus ons geboden God aan te spreken als: Onze Vader?*"

Ons leerboek verwerkt hier wat onze Meester zijn leerlingen voorhoudt in de Bergrede.

"Bij het bidden moeten jullie niet eindeloos voortprevelen zoals de heidenen, die denken dat ze door hun overvloed aan woorden verhoord zullen worden.

Doe hen niet na! Jullie Vader weet immers wat jullie nodig hebben, nog vóór jullie het hem vragen.

Bid daarom als volgt:

Onze Vader in de hemel,

laat uw naam geheiligd worden,..." (Mat. 6:7-9)

"Bid daarom als volgt..." Een lesopdracht van onze Meester. En zo wil God het ook. Jezus verzint dat niet zelf. Maar hij zegt het op gezag van zijn Vader in de hemel. Hij spreekt immers altijd de woorden van God. Hier dus ook.

De Heer Jezus grijpt hiervoor ongetwijfeld terug op wat Hij in zijn Bijbel heeft gevonden.

Fundamenteel in dit verband is wat Mozes het volk Israël op de lippen heeft gelegd in Deuteronomium 32, wel genoemd het volkslied van Israël. Alle Israëlieten moesten het leren.

Nadat Mozes het volk zijn ontrouw aan de HEER verweten heeft zingt hij in vers 6 van zijn lied:

"Is dit uw antwoord aan de HEER?

Hoe komt u zo dwaas? Waar is uw verstand?

Is hij niet uw vader, uw schepper?

Hij heeft u gemaakt, hij riep u tot leven."

Dat heeft Israël vanaf het begin van zijn bestaan meegekregen. Dat moest bij alle generaties worden ingeslepen. Het heeft ongetwijfeld weerklank gevonden bij de gelovigen. Zo hebben ze God leren kennen en aanroepen. *"... uw vader, uw schepper..."*

De weerklank van dat lied van Mozes horen we onder andere in het gebed van de profeet in Jesaja 63 en 64.

Teer en ontroerend wordt hier gesproken over God de HEER als Vader. Ik moet zeggen: heel teer en bewogen wordt hier gesproken tót God als Vader. Hij wordt beleden en aangeroepen als Vader.

De profeet maakt zich in dit gebed uit de diepte tot mond van het godvrezende volk. Hier is dezelfde spreker aan het woord die gezegd heeft:

*"Omwille van Sion zal ik niet zwijgen,
omwille van Jeruzalem ben ik niet stil,
totdat het licht van haar gerechtigheid daagt
en de fakkel van haar redding brandt." (Jes. 62:1)*

Deze spreker kan niet zwijgen, ook niet nu het er op lijkt, dat de HEER een zwijgende God is geworden, die zich heeft teruggetrokken in de hemel. Onbereikbaar voor je gevoel, ver weg.

De profetische bidder moet spreken, naar het volk toe, maar ook naar de HEER toe.

*"Ik zal de liefde van de HEER gedenken
en zijn roemrijke daden bezingen:
alles wat de HEER voor ons heeft gedaan,
de goedheid die hij het volk van Israël bewees
in zijn ontferming en onbegrensde liefde." (Jes. 63:7)*

De bidder gaat de HEER aanspreken op zijn roemrijke daden. Hij gaat God houden aan zijn beloften en daden. En langs de trappen van de beloften klimt hij op tot God in de hemel. Langs die weg kom je altijd bij God aan. Komt je gebed bij God aan. De profeet stoot door tot het diepste, wanneer hij de HEER toeroept:

*"U bent toch onze vader?
Abraham heeft ons niet gekend
en Israël zou ons niet herkennen,
maar u, HEER, bent onze vader,
van oudsher heet u Onze beschermer." (Jes. 63:16)*

Deze klemmende roep komt niet uit de lucht vallen. Lees vers 8:

*"Hij zei: 'Natuurlijk, het is mijn volk!
Mijn kinderen zijn te vertrouwen.'
Daarom wilde hij hun redder zijn."*

Zo heeft de Heer van zijn volk gesproken en ze aangesproken in de slavernij van Egypte. Hij had een groot vertrouwen in hen. Want Hij had ze tot zijn volk gemaakt. Ja, Hij had ze gemaakt tot zijn kinderen. Hij de Vader, zij zijn kinderen. En wat had de Heer ze lief. Wat een onuitsprekelijke liefde en goedheid had Hij hen bewezen. De HEER heeft zijn kinderen verwekt met zijn levendmakende woord. Hij heeft ze gevoed en gekoesterd. Opgevoed en verzorgd als een vader. Uit de kunst was het. Hij had zichzelf aan hen gegeven als vader, omdat Hij dat is: Vader. Anders vader, meer vader dan de aartsvaders Abraham en Israël. Die kennen hun nageslacht niet, zoveel generaties later in de dagen van Jesaja of van de ballingschap. Abraham en Jakob kunnen niet ingrijpen, hun kinderen niet meer bij de hand grijpen en uit de ellende halen. Er blijft maar één weg over en open: God de HEER aanroepen als Vader. Hem aanspreken op zijn vaderschap. "HEER, U bent toch onze Vader. Dat hebt u toch gezegd. Dat hebt u toch laten zien."

"In zijn liefde en mededogen heeft hij hen zelf verlost, hij tilde hen op en heeft hen gedragen, alle jaren door." (Jes. 63:9)

Daar zie je een vader lopen, met zijn kind op de arm. Door de woestijn. Door de nood van het leven. Dit kind kan bij niemand anders terecht dan bij zijn vader, die het onnoemelijk veel lief heeft.

'Onze Vader bent U.' De profeet bidt het. De Heer Jezus vervult het. Hij pakt de draad weer op en geeft er de grootste diepte en de meeste klank aan. "Zeg maar: 'Onze Vader..' in mijn naam," zegt de Meester tegen zijn leerlingen, tegen alle kinderen van God. Besef verder dat je het niet alleen bidt, ook al zoek je op aanwijzen van de Heer Jezus de binnenkamer op. Je bidt het met heel het gezin, heel de familie, heel het volk van God. Ook met broers en zussen die je niet zo mag, maar die God toch in zijn gezin een plek geeft naast jou. "Onze Vader.." mag je zeggen. God wil Vader zijn voor zijn hele volk. Met aandacht en liefde voor al zijn kinderen persoonlijk. Jezus zegt: "Roep Vader aan." Want Hij heeft je lief.

3. Vader beschermt je.

'Onze Vader'. Zo zal een moslim zijn god niet aanroepen of aanbidden. Allah is hoog verheven, ongenaakbaar. Voor hem moet je vooral buigen en je onderwerpen. "... die in de hemelen zijt." Dat zal de moslim misschien kunnen meemaken. De hemelse majesteit van God. Maar het vertrouwelijke 'Vader' komt hem niet over de lippen. Zo kent hij god niet. Allah is niet een god die als de God van Israël heel dicht bij zijn volk komt in zijn Zoon Jezus Christus. Allah heeft geen zoon. God wel: Jezus Christus en – verbonden aan Hem – een ontelbare schare kinderen, zonen en dochters. Zij mogen zich in kinderlijk ontzag en vertrouwen tot God richten. Tot hun Vader in de hemelen. Jezus leert het hun en gaat hun daarin voor. Kinderlijk ontzag en vertrouwen. Dat is de mooie bijbelse combinatie, die de catechismus hier maakt. Geen van beide polen moet je vergeten. Anders schiet je

door naar: God als boeman of tiran, ongenaakbaar. Of naar: God als je vriendje, met wie je op voet van gelijkheid omgaat.

Een echt kind van God heeft beide: kinderlijk ontzag en vertrouwen. Zo kijkt hij naar zijn Vader in de hemel op. Want is Vader groot, sterk, machtig. Wat heeft hij een liefde voor mij, voor zijn volk.

Weer spreekt de Bijbel met twee woorden, merkt u, in onze verhouding tot God. Het verbond van God met ons, mag je het ook noemen.

Jesaja bidt met zijn godvrezende volksgenoten, zijn broeders en zusters:

*"Zie neer vanuit de hemel,
kijk vanuit uw heilige, luisterrijke woning.
Waar zijn uw strijdlust en uw machtige daden?
U bent niet meer met mij begaan,
uw ontferming gaat aan mij voorbij."* (Jes. 63:15)

Weer klinkt het diepe ontzag voor de majesteit van God. Ook een grondtoon van dit gebed.

Hoor ook de emotie in deze woorden. Het klinkt klagend verlaten, bijna verwijtend.

"U hebt me laten vallen. U hebt me laten gaan. U bent niet meer met mij begaan. En waar is uw ontferming? Aan mij voorbij gegaan, klaarblijkelijk."

Hoor nu nog eens vers 16:

*"U bent toch onze vader?
Abraham heeft ons niet gekend
en Israël zou ons niet herkennen,
maar u, HEER, bent onze vader,
van oudsher heet u Onze beschermer."*

'Onze beschermer', dat is ook een naam van God. Zo heet Hij van oudsher. Onze Vader, Onze beschermer.

Daar staat een woord, dat ook wel vertaald wordt met 'losser'. Dan denken we aan de figuur van Boaz, de lossers voor Noömi en Ruth. Hij koopt het bezit van Elimelech, de overleden man van Noömi. Zo verwerft hij ook Ruth als vrouw. Dat betekent voor haar ook: zij komt onder Boaz' bescherming. Onder zijn vleugels. Onder zijn deken van liefde.

Zo is de Heer ook. Dat is zijn naam: Onze lossers, Onze beschermer, Onze Vader.

Zo innig is de relatie van onze Vader, onze beschermer met zijn volk, zijn kinderen, dat Hij hun benauwdheid tot de zijne maakt.

*"In al hun nood was ook hijzelf in nood:
zij werden gered door de engel van zijn tegenwoordigheid.
In zijn liefde en mededogen heeft hij hen zelf verlost,
hij tilde hen op en heeft hen gedragen, alle jaren door."* (Jes. 63:9)

Hier zie je de Vader voor je. Hij neemt zijn kind op zijn armen, wanneer het huilt, pijn heeft of honger. Of wanneer het stout is, tegenstribbelt en krijst van boosheid. Hij tilt het op. Vader houdt zijn kind in zijn handen, zelfs al blijf je tegen hem aanschoppen en scheldt je je vader uit voor 'stommerd'.

Vader beschermt en verzorgt het toch, ook al maakt het kind het er naar, dat het een pak slaag krijgt. Vader straft ook. Dat doet God bij zijn kinderen, bij zijn volk als het ongehoorzaam is en tegendraads.

De HEER blijft Onze beschermer, onze lossers. Hij blijft onze Vader. En Hij wil niet anders. Hoe is dat toch mogelijk?

Alleen door Jezus Christus, Gods eniggeboren Zoon. Hij betaalt de prijs voor onze lossing, zodat God de deken van zijn liefde over ons heen kan slaan.

Door Christus is God onze Vader. In Jezus is de Vader onze beschermer. In Jezus Christus toont de Vader zijn liefde, zijn barmhartigheid, zijn innerlijke beweging en ontferming.

Die beweging van God merkt de profetische bidder in dit gebed niet. Het laat zich niet gelden. Maar het is alsof de HEER zich geweld moet aandoen om die beweging binnen de poorten van de hemel te houden. Vandaar het dringende appèl op het vaderschap van God.

"U bent toch onze Vader. U bent toch al van oudsher onze beschermer. Waarom dat deze verdrukking? Waarom die nood, die pijn bij ons? Waarom dat verscheurde hart? Vader, Vader, waar blijft U nu?"

*"Het is alsof u nooit over ons hebt geheerst,
alsof uw naam nooit over ons is uitgeroepen.
Scheurde u maar de hemel open om af te dalen!
De bergen zouden voor u beven."* (Jes. 63:19)

"Scheurde u maar de hemel open om af te dalen!" Nou, dat heeft God gedaan, door zijn Zoon naar de aarde te sturen, om te betalen voor de schuld van zijn volk. Om zijn kinderen te verlossen.

Wat een echte liefhebbende Vader is God. Wat een Vader hebben wij in Jezus Christus. Roep Hem aan. Want Hij hoort altijd. Zo bewegen is Hij met al zijn kinderen. De Heer Jezus zegt het zelf.

4. Vader vormt je.

Onze Vader is de hemelse majesteit, hoe vertrouwelijk we in Christus ook met Hem mogen omgaan. De Heer Jezus leert ons oog krijgen voor die hemelse majesteit van God.

"Bidt daarom als volgt," zegt Hij. "Onze Vader in de hemel..."

"Daarmee leert Christus ons over de hemelse majesteit van God niet aards te denken, en van zijn almacht alles te verwachten wat wij voor lichaam en ziel nodig hebben."

Vader is groot en sterk. Zo kijkt een klein kind op tegen zijn papa. Zo mogen wij tegen onze Vader opkijken: vol eerbied en ontzag, vol verwondering en bewondering. Vader is groot, de hemelse majesteit. Hij heeft alle gezag en bevoegdheid. Hij bepaalt ook ons leven. Hij vormt ons. Dat drukt de profeet uit in hoofdstuk 64:7:

*"Toch, HEER, bent u onze vader,
wij zijn de klei, door u gevormd,
wij zijn het werk van uw handen."*

Die woorden sluiten aan bij de welgemeende schuldbelijdenis in het vorige vers.

HEER, u bent onze Vader, wij zijn de klei, het kneedbare materiaal in uw handen. U hebt ons uit de klei getrokken. U boetseert ons. U vormt ons, zoals u ons hebben wilt.

God modelleert ons, zijn kinderen, tot een sieraad, tot een prachtig gebruiksvoorwerp in zijn handen. Hoe? Door zijn Heilige Geest en door zijn woord. God is bezig met zijn volk. Hij vormt zijn kinderen door hen op te voeden in zijn eigen woord. Gods hemelse kracht en majesteit komen er aan te pas om het volk zo ver te brengen als Hij wil.

Deze vorming door de hemelse Vader gaat veel dieper dan bij aardse ouders, die hun kinderen vormen en opvoeden als kind van de Heer. Aardse ouders worden door de hemelse Vader wel heel nadrukkelijk ingeschakeld voor de vorming van zijn kinderen. En in het verlengde van de ouders ook de meesters en de juffen en de catecheten in de kerk.

God maakt ons en vormt ons in Christus tot zijn kinderen. Maar wat zijn wij soms hardleers en weerbarstig.

Ik kom nog even terug bij een aspect uit het begin van de preek. Door Christus is God onze Vader geworden; in Christus zijn wij Gods kinderen geworden, door het geloof in Hem alleen.

Nooit kun je 'Vader' zeggen buiten Hem om. Jezus leert het ons toch te doen, vrijmoedig. "Doe het maar wel. Roep Vader aan, mijn Vader, jouw Vader in de hemel. Want Hij heeft je lief; Hij beschermt je en Hij vormt je."

Amen.